

Трети Национален конкурс за награди „Икономика на светло“ за 2015 г.

Категория: *За нормативен акт или административна практика, които водят до ограничаване на сивата икономика и подобряване на бизнес средата:*

(присъжда се на държавна/общинска администрация или на нейни представители за предлагането/въвеждането на нормативен акт или административна практика, които водят до ефективно ограничаване на сивия сектор и подобряване на бизнес средата)

Агенция „Митници“ – *за отчетени рекордно високи нива на събираемост през 2015 г. и постигнати успехи в борбата с митническите и данъчните измами и контрабандата.*

Постигнатите резултати показват, че през 2015 г. Агенция „Митници“ е работила целенасочено и успешно за защита на фискалните интереси на България. Предприети са комплекс от мерки, насочени към повишаване събираемостта на приходите, прилагането на модерни методи за оценка и анализ на риска с оглед ефективното разследване и противодействие на измамите и нарушенията на митническото законодателство, включително укриване на акцизи и мита, както и редица дейности, засягащи движението на стоки, подлежащи на забрани и ограничения. Постигнатите в резултат високи нива на събираемост водят до чувствително свиване на сивия сектор.

Министерски съвет на Република България – *за подобряване на достъпа до обществена информация и широкообхватно въвеждане на т.н. „отворени данни“ - нормативен акт „Изменения и допълнения в Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ)“*

Разширените възможности за достъп до обществена информация се изразяват в предвидени насърчения за организациите от общественения сектор да предоставят информация в отворен, машинно четим формат, промени в тарифата за дължимите такси при повторно ползване на информация, въвеждане на изискване да се улесни многоезичното търсене на документи и задължителното поддържане на всяка информация от общественения сектор, създадена след 1 октомври 2015 г., в електронен вид. Улесняването на достъпа до обществена информация по електронен път ще доведе до повишаване на информираността на обществото и по този начин - до превенция на наличието на незаконни и сиви практики в обществената сфера.

Министерство на финансите на Република България – *за промяна в режима на деклариране и определяне на данъка върху превозните средства - нормативен акт „Изменения и допълнения в Закона за местните данъци и такси“.*

С измененията в Закона за местните данъци и такси, от 1 януари 2015 г. е въведен нов режим по отношение декларирането и определянето на данъка върху превозните средства, който предотвратява възможността за недеклариране на придобити превозни средства и укриване на данък върху превозните

средства. По този начин, от една страна се намалява административната тежест и разходите на бизнеса и гражданите и административните разходи на общините, а от друга - се повишават приходите по общинските бюджети. Новият режим е основан на използване на електронни услуги за автоматичен обмен на информация за регистрираните, отчислените и спрените от движение пътни превозни средства, включително и информация за екологичната категория. Въвеждането му подобрява събираемостта на данъка върху пътните превозни средства.

Министерство на финансите на Република България – за промените в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и присъединяването на Република България към международните инициативи за борба с укриването на данъци и отклонението от данъчно облагане.

Като продължение на усилията на дирекция „Данъчна политика“ в Министерство на финансите за борба с укриването и невнасянето на данъци, през 2015 г. Република България се присъедини към международните инициативи на Г20/ОИСР в световен мащаб за повишаването на прозрачността на данъчното облагане. С присъединяването към международните инициативи, от една страна България ще получава информация от други юрисдикции - включително и от такива с преференциални данъчни режими (офшорни зони), която ще се използва за противодействие и борба с отклонението от данъчно облагане, а от друга - ще бъде третирана като прозрачна данъчна юрисдикция, която следва и прилага високи стандарти за данъчна прозрачност и като надежден партньор в международните усилия за противодействие на укриването на данъци и невнасянето на данъци от мултинационалните компании.

Във връзка с присъединяването към горепосочените инициативи са приети промени в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Всички тези действия ще окажат значителен ефект в борбата със сивата икономика.

Категория: За личност или организация, допринесла за ограничаване и превенция на неформалната икономика посредством активна позиция:

(присъжда се на личност, НПО, научна организация, компания, която има задълбочени изследвания по темата, постоянни и активни медийни изяви, или е генерирала предложения за промени в законови актове и/или административни практики и т.н.)

Асоциация за квалификация на автомобилистите в България (АКАБ) – за дългогодишната им работа по ограничаване на неформалната икономика и измамите в областта на квалификацията на автомобилистите, в това число при издаването на свидетелства за управление на моторни превозни средства.

Дългогодишните усилия на АКАБ в крайна сметка доведоха до това през 2015 година да е по-изгодно от финансова точка да се завърши шофьорски курс, отколкото да се купува нелегално свидетелство за управление на моторно превозно средство. Дейността на АКАБ е пример за борба не със „сивата“, а с „черната“ икономика, който трябва да бъде приветстван, насърчаван и подкрепян. Асоциацията и сега продължава своето противопоставяне на необмислени опити за промени в нормативната уредба, които обслужват интересите на корумпираните елементи в автомобилната администрация.

Тази номинация е и знак за солидарност с АКАБ, чието противопоставяне на представителите на „сивата“ икономика и нейните съзнателни и несъзнателни защитници в момента е достигнало своеобразна кулминация.

Българска асоциация на малинопроизводителите – за техния принос като инициатори на приемането на промените в Кодекса на труда, направили възможно въвеждането на така наречените „еднодневни трудови договори“.

Направените промени в Кодекса на труда, само за няколко месеца извадиха на светло над 80 000 човекодни в сферата на лозарството и овощарството. Очаква се тази година ефектът да бъде в пъти по-голям, защото през 2015 година формалното приемане и влизане в сила на мярката стана с известно закъснение спрямо периода на активната работа по прибиране на реколтата за някои от предвидените в закона култури, за които могат да се прилагат „еднодневните трудови договори”. Мярката е своеобразен прецедент, защото е ярък пример за действия, предприети поради изричното желание на работодателите да извадят от сивата икономика цял подотрасъл.

Людмила Петкова - директор на дирекция „Данъчна политика“ в Министерство на финансите на Република България - за цялостния принос на дирекция „Данъчна политика“ към МФ за превенция и ограничаване на сивата икономика.

Дирекцията „Данъчна политика“ разработи „Единна национална стратегия за повишаване на събираемостта на данъците, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството“, която се изпълнява успешно и благодарение на чиято ясна визия и план за действие бяха реализирани конкретни законодателни и административни мерки за справяне със сивата икономика и чувствително беше повишена събираемостта на данъчните приходи в бюджета.

Дирекцията участва в разработването на успешно приложените законодателни мерки за превенция и борба със сивата икономика – ограничаване на разплащанията в брой, усъвършенстване на контрола върху движението и доставките на течни горива от производител и вносител до краен потребител, промяна в режима на деклариране и определяне на данъка върху превозните средства и други. Има съществен принос за отмяната на въведения през 2015 г. превантивен гръцки данък в размер на 26 % върху всички сделки и транзакции между български и гръцки фирми.

Мартин Димитров, Делян Добрев и Петър Кънев - народни представители в 43-то Народно събрание на Република България – за нормотворческите им инициативи през 2015 г. за приемане на законодателство в посока на ограничаване на неформалната икономика.

Всеки един от тримата народни представители има своя осезаем личен принос за приемането на важни законопроекти, работещи в посока на ограничаването на неформалната икономика, например като приемането на промени в закона за акцизите и данъчните складове. Направените промени доведоха до „затягането на режима” и инсталирането на измервателните уреди в ключови предприятия, което се отрази пряко върху приходите от акцизи през 2015 година. Номинираните изявяваха и ясна позиция, която спомогна да се засили общественото неодобрение срещу горивния картел, довела до започване на процедура за разследвана от страна на Комисията за защита на конкуренцията. С дейността си тримата представители на различни политически сили са водещ пример и доказателство, че защитата на бизнеса по правилата, укрепването на „икономиката на светло“ и ограничаването на лошите „сиви“ практики нямат партиен цвят.

Със законодателните си инициативи, те сериозно допринасят за по-добре работещи държавни институции и за по-ефективно разходване на обществения ресурс, а това мотивира по-широкото доброволно заплащане на данъчните задължения и води до увеличаване на събираемостта.

Категория: За журналист или медия, допринесли за промяна на обществените нагласи към нетърпимост към неформалната икономика:

(присъжда се на журналист или медия за принос в актуалното и многостранно отразяване на проблемите и постиженията, свързани с дейностите по ограничаване и превенция на

неформалната икономика, в насърчаване и промотиране на светлия бизнес и формиране на обществена нетърпимост към сивия сектор).

Канна Рачева – журналист в телевизия БТВ - за разследваща журналистика и принос при разкриване на корупционни практики - за журналистическо разследване за незаконната сеч „Гор(с)ка реалност“ и за резултатите от 12-годишен авторски журналистически интерес, насочен към разкриване на сивите практики в дърводобива.

Разкриването на схемите на дървената мафия насочват общественото внимание не само към екологичните, но и към икономическите вреди, които тя нанася. Темата е чувствителна за обществото, като репортажът на Канна Рачева обхваща цялостната картина на тази незаконна практика и я представя в синтезиран, въздействащ и лесен за разбиране вид. В резултат на разследването, в обществото се изгради нагласа на нетърпимост към сивите практики в този сектор и се формулира необходимостта от взимане на мерки по цялата верига от държавни и общински институции, които регулират дърводобива.

Bivol.bg – за смелостта и липсата на цензура при осигуряването на трибуна за публикуване на документи, уличаващи политически и икономически кръгове в незаконни или обществено неприемливи икономически практики.

„Биволъ“ е една от малкото съвременни медии в България, които утвърждават и защитават значението на независимата разследваща журналистика за изграждане на нетърпимост към сивата икономика в българското общество. Екипът на медията показва последователна чувствителност към всяка проява на незаконни практики и гарантира своята обективност чрез публикуване на конкретни документи, снимки и други писмени доказателства. С цялостната си дейност сайтът има значима роля като пазител на демократичните ценности и внушава увереност в читателите си, че незаконните действия не могат да останат скрити от обществеността, независимо кой е техният извършител.

Investor.bg – за задълбочен анализ на икономическите и обществено-политическите процеси, свързани с формирането на сиви практики.

Медията проследява и развива темата за ограничаване на неформалната икономика, като разкрива и коментира факторите, които я обуславят. Осигурена е трибуна на различни експертни мнения, като се гарантира обективност и плурализъм при представянето на проблемите. През цялата 2015 г. място в медията намираха важни и интересни анализи и коментари, както и чисто информационни материали, които формират обществена нетърпимост към незаконните икономически практики. Investor.bg се утвърди като сериозен и аналитичен източник на информация, работещ в посока изграждане на висока икономическа култура у читателите си, печелейки ги като съмишленици в борбата със сивия сектор с активна гражданска позиция.

News.bg – за обективно отразяване на сиви практики и активна позиция по отношение на ограничаване на неформалната икономика.

Медията дава трибуна на становищата и предложенията на бизнеса и проследява постигнатите резултати в борбата за налагането на ясни и справедливи правила в регулацията на икономиката в България. През 2015 г. News.bg се утвърди като търсен източник на информация, поднасящ на достъпен и разбираем език материали за важни икономически теми. В резултат, широката публика, информираща се най-често и най-лесно чрез интернет, е запозната с усилията, които се полагат от страна на бизнеса за намаляване на сенчестия сектор и за промените в законодателството. Добрата информираност на читателите на медията е база за изграждане на мотивирана и компетентна оценка на икономическите процеси и на нетърпимост към незаконните практики в тях.